VÄLKEKAUNIAINEN
”Metsän välke”

Annmari Holopainen
Alisa Halonen
Tinja-Tuulia Lohenoja
Käsityöopettajan koulutus,
Helsingin yliopisto

Välkekauniainen (*Lamprodila rutilans)*

Monen mielestä Suomen jalokuoriaislajiston upein edustaja on noin 1 cm pituinen välkekauniainen.

Välkekauniainen on saatu Suomessa pyydystettyä vain yhden kerran. Vuonna 1956 tohtori Viljo Karvonen nappasi sen lennosta haaviinsa Nuuksion kansallispuistossa. Edellinen havainto oli 1800 -luvulta. Vuonna 2000 löytyi yksi kuollut yksilö, sekin Nuuksiosta.

Lajin elintapoja ei ole tunnettu ja sitä on etsitty väärältä puulajilta. Toisin kuin aiemmin on luultu, laji ei elä lehmuksissa vaan pienikokoisissa pajuissa, hyvin kuivissa tai hyvin kosteissa paikoissa. Välkekauniainen on Suomessa erittäin uhanalainen.

Kuva: Alslutsky/ Shutterstock

TAVOITTEET (vuosiluokat 3-6) peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 2014

- Tavoitteina on tutustua monipuolisesti ja monimateriaalisesti metsän asukkiin: välkekauniaiseen
- Projektin voi toteuttaa ilmiöoppimisen avulla, yhdistämällä eri oppiaineita kuten ympäristöoppia ja käsitöitä
- ”ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityö-prosessi ja sen dokumentointi”(T2)
- ”opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin”(T3)
- ”ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuoro-vaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia”(T7)

SUUNNITTELUVAIHE

- Koska välkekauniainen on hohtava, materiaaleiksi voisi miettiä kimaltavia ja hohtavia materiaaleja: glittereitä, kimalle-/hohtavia kankaita, paljetteja, heijastinkankaita ja –nauhoja, helmiä, hopeaa, kultaa, efektilankoja yms.
- Riippuen oppilaiden ikäryhmästä, käsityötä voi soveltaa taitojen mukaan. Diassa on esitelty kaksi erilaista penaalia eri ikäryhmille, toinen helpompi, toinen vaativampi.
- Tarkoituksena projektia ajatellen on hyödyntää mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja.

3-4 LUOKKALAISILLE IDEOITU PENAALI

- Liikkeelle lähdetään vaadittavasta taitotasosta, opettaja sekä oppilaat pohtivat yhdessä miten yksinkertaistaa välkekauniaisen ulkomuoto penaaliksi.
- Mietintää vaatii myös se, kuinka penaalin tekovaiheet saataisiin yksinkertaisiksi, mutta kuitenkin mielekkäiksi tehdä, sekä lopputulos olisi myös oppilaille mieleinen.
- Suosia kannattaa yksinkertaisia kaavoja ja ompeleita.

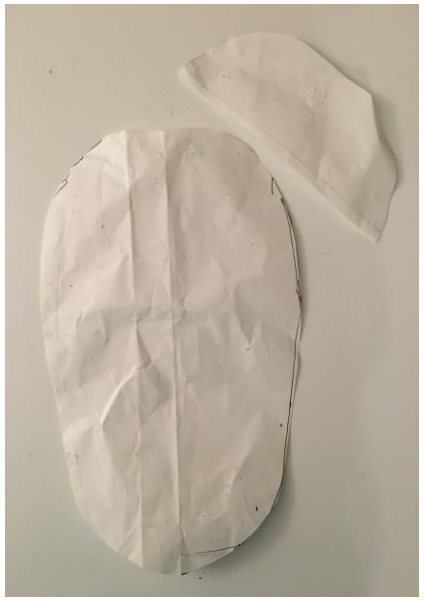

1.KAAVA

2.LEIKKAAMINEN

3.SIIVET

4.OSAT VALMIINA

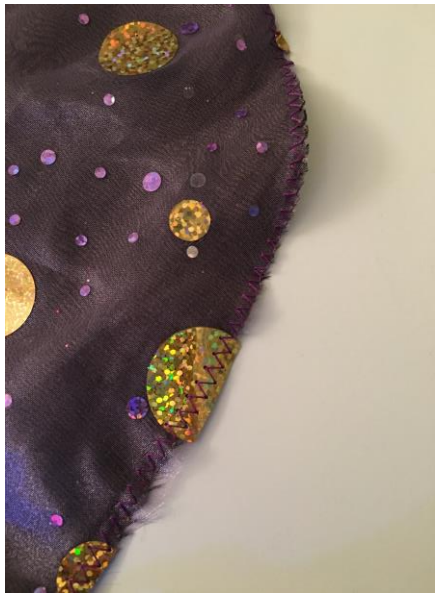

5.VARTALO+SIIVET YHTEEN SIKSAKILLA

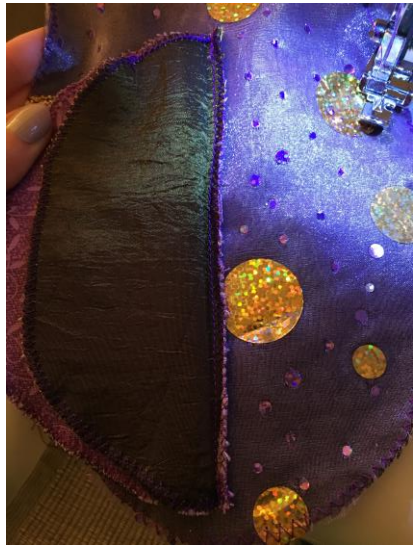

6.SIIPIEN OMPELU VARTALOON SUORALLA

7.VETOKETJU+ YHTEEN OMPELU

8.VIIMEISTELYNÄ KIMALLELIIMA

9.VIIMEISTELY: NAPPISILMÄT JA TUNTOSARVET

10.VALMIS TUOTE

5-6 LUOKKALAISILLE IDEOITU PENAALI

- Oppilaat lähtevät liikkeelle kaavasta, joka tehdään A4 paperiarkista puoliksi taittamalla. Näin lapset saavat määritellä penaalin pituuden ja kaaren itse.
- Kaavoista leikataan päällikangas, vuorikangas sekä siivet.
- Siivet ommellaan päällikankaaseen ennen vetoketjua.
- Vetoketju asetellaan päälli- ja vuorikankaan päälle alkamaan kaaren keskiosasta.
- Vetoketju ommellaan kiinni.
- Vetoketjua suljetaan ja käännetään nurja puoli ulos päin.
- Pääty ommellaan kiinni ja työ käännetään oikein päin.
- Oppilas saa itse suunnitella penaalin koristeet.

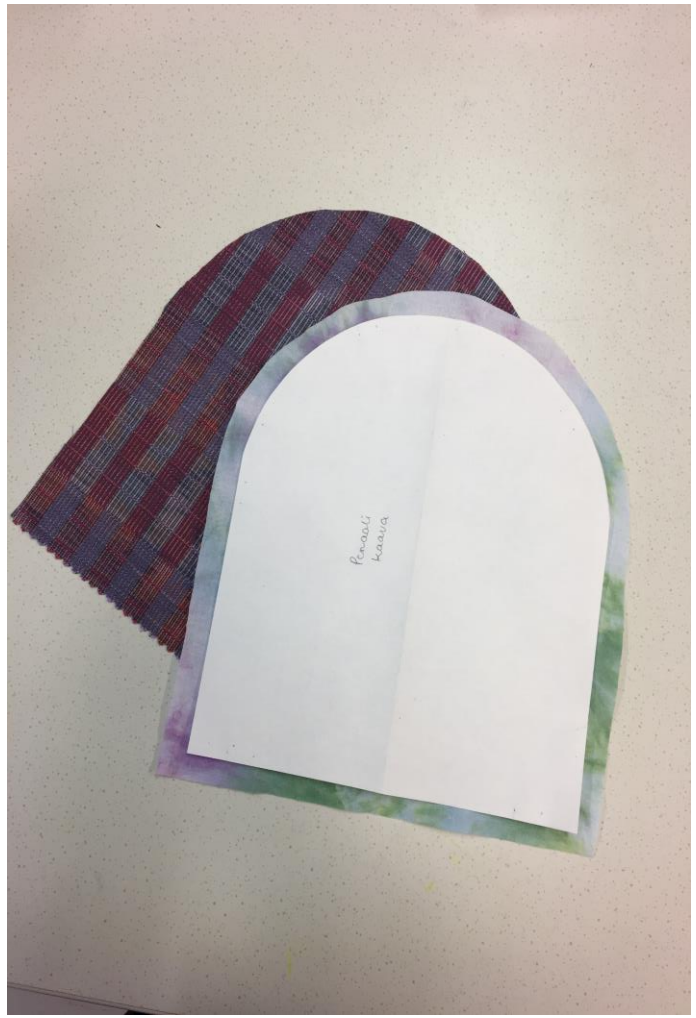

Leikkaa valitsemistasi kankaista kaavan mukaan päällikangas ja vuori. Tee ”siiville” oma kaava.

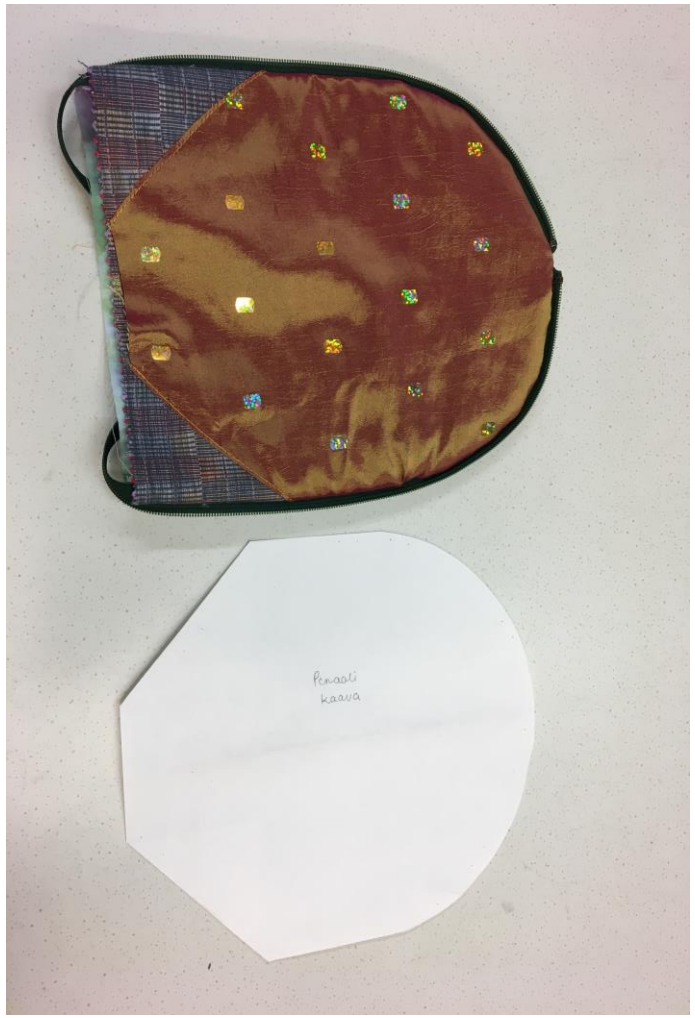

Kiinnitä vetoketju päällikankaan ja vuorikankaan väliin. Ompele penaalin pääty.

Penaali on koristelua vaille valmis!

HAKUSANOJA, LINKKEJÄ, SIVUSTOJA

- Inspiraatiota löytyy internetistä hakusanoilla: ”helppo penaali”, ”penaali”, ”heijastin”
- Pinterest (www.pinterest.fi)
- http://katkeamatonompeluketju.blogspot.fi/2014/08/kahden-sauman-penaali.html (4-6. luokkalaisille)
- http://villajavilla.blogspot.fi/2014/09/hurja-hai-soi-kynat.html (3-4. luokkalaisille)
- 1-2. luokkalaisille ideoituun heijastimeen idea syntyi If:n heijastinkampanjasta; https://www.if.fi/web/fi/tietoaifista/uutishuone/tiedotteet/pages/heijastimet-pelastavat-henkia-if-yhteistyohon-muotisuunnittelijan-kanssa.aspx 1-2 luokkalaisista lähtien